

Kettil Bruun Societyn 20. vuotuinen epidemiologiasymposiumi järjestettiin 3.–10.6. 1994 Rüşchlikonissa Sveitsissä. Tänä vuonna symposiumiin otti osaa lähes 150 tutkijaa 26 maasta. Uusia maita olivat Bermuda ja Japani. Suurimmat osanottajamäärät tulivat Sveitsistä, Kanadasta ja Yhdysvalloista. Pohjoismaiden ohella hyvin edustettuina olivat myös sellaiset maat kuin Englanti, Hollanti, Puola ja Saksa sekä Israel, Italia, Portugali ja Ranska.

Osanottajamäärän lisääntyminen viime vuodesta noin kolmanneksella yhdistyi esitelmien lukumäärän lisääntymiseen. Kaiken kaikkiaan esitelmää oli lähes sata, joten symposiumissa jouduttiin turvautumaan kolmeen rinnakkaisistuntoon. Toki jokainen päivä voitiin tänäkin vuonna aloittaa yhteisellä yleisistunnolla ja perinteiseen tapaan varsinaisen symposiumin yksi iltapäivä oli varattu työryhmien koontumiselle sekä yksi yleisistunto käytettiin keskusteluun aiheesta ”Alkoholipolitiikka muutospainneissa idässä ja lännessä”. Tämän vuoden uutuuksena olivat ranskankieliset istunnot.

Varsinaista symposiumia edelsi viisi esikokousta. Ne käsitelivät alkoholia ja itsemurhia, paikallistoimintaprojekteja, hoitojärjestelmiä, alkoholia ja sukupuolta sekä kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyviä kysymyksiä. Didaktisen seminaarin aiheena olivat tänä

vuonna tietokoneet ja kvalitatiivinen data-analyysi.

Viime vuoden kokousselostuksen yhteydessä kerrottiin yksityiskohtaisemmin kesäsymposiumien osanottajapohjan sekä käsiteltyjen aiheiden muuttumisesta vuosien mitaan. Tuolloin todettiin, että alkoholiongelmat ja juomatavat ovat olleet keskeisiä kiinnostuksen kohteita viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana, joskin niiden suhteellinen osuus on hieman pienentynyt viime vuosina. Myös metodologiset kysymykset sekä alkoholipolitiikkaan liittyvät kysymykset ovat saaneet osakseen merkittävää huomiota. Alkoholipolitiikkaa ja alkoholiasenteita käsittelevien esitysten osuus näytti myös pysyneen kutakuinkin ennallaan. Sen sijaan hoitoa koskettelevien esitysten osuus on ollut vähenevässä. Oma-apuryhmät ja huumeekysymykset ovat taas saaneet osakseen lisääntyvää huomiota.

Tänäkin vuonna juomatapojen, alkoholihaittojen ja alkoholipolitiikkaa käsitteleviä esityksiä oli runsaasti. Myös metodologiset kysymykset olivat esillä ja paikallistason toimintaa, oma-apua ja hoitoa käsiteltiin useammassa esityksessä. Nuorisoa koskettelevia esityksiä oli tänä vuonna erityisen runsaasti. Sen sijaan naisiin liittyviä esityksiä oli yllättävän vähän.

Kokouksen kuluessa käytiin useita mielenkiintoisia keskusteluja. Yksi näistä oli Neu-

vostoliitossa 1980-luvun lopulla toteutetun rajoittavan alkoholipolitiikan sisällön ja vaikutusten arviointi, josta kuultiin kolme esitystä. Vaikka näiden esitysten antama kuvaus ja tulkinta ei ollut lainkaan yhtäpitävä, sai kuuliija sen käsityksen, että nyt ainakin alkaa olla selvillä, mistä seikoista ollaan yhtä ja mistä eri mieltä.

Jo viime vuoden kokouksessa käytiin keskustelua rajoittavan alkoholipolitiikan mielekkyydestä suhteessa alkoholin kohtuukäytön mukanaan tuomiin mahdollisiin terveydellisiin hyötyihin. Tämä keskustelu jatkui tänäkin vuonna, ja näyttää siltä, että alkoholiteollisuuden entistä voimakkaampi esiintyminen keskustelun osapuolena nostattaa tunteita myös KBS:n piirissä. Tulevat vuodet näyttävät, onnistuvatko erilaiset alkoholipoliittiset intohimot tunkeutumaan KBS:n sisälle vai onnistuuko seura pysyttelemään alkoholipoliittisten kiistojen ulkopuolella.

Vaikka kokousjärjestelyt sinänsä olivatkin erinomaiset, antoi kokouksen rakenne aiheita arvosteluun. Pikkuhiljaa pääkokouksen ympärille on kasvanut oheistoimintaa, joka useiden kokouksen osanottajien mielestä on käynyt liian laajaksi ja alkanut vaikuttaa pääkokouksen kulkuun. Käytännössä tämä näkyi muun muassa siinä, että moni osanottaja oli poissa perjantai-iltapäivän yleisistunnosta, koska lentoliipun apex-ehdon edellyttämä lauantain ja sunnuntain vastai-

nen yöpyminen oli täytynyt jo edellisenä viikonloppuna ja kotimatkalta voitiin lähteä jo perjantainaamuna. Kettil Bruun Societyn jäsenkokouksessa päätettiin rajoittaa pääkokousta edeltävien kokousten pituus puoleentoista vuorokauden. Lisäksi tulevien kokousjärjestäjien tulee niin suuressa määrin kuin mahdollista sijoittaa tarjotut esitykset varsinaisen kokouksen ohjelmaan. Näin toivotaan voitavan estää KBS:n kesäkokouksen pirstoutuminen moniksi osakokouksiksi.

Jos tänä vuonna ei varsinais-

sia naisiin liittyviä esityksiä oluttaan kokouksen ohjelmassa kovin runsaasti, tuli naisasia esiin käytäväkeskustelujen kautta. Järjestäjien tapa sijoittaa puhujat yleisistuntoihin, valita kommentoijat ja puheenjohtajat synnytti nimittäin oikeutettua arvostelua. Ilmeisesti asiaan palataan vielä KBS:n koordinaatiokomiteassa ja luotaneen selvät ohjeet tulevien kokousjärjestäjien käyttöön.

Ensi vuonna kokous järjestetään 5.-9. kesäkuuta Portossa Portugalissa ja vuonna 1996 kokoonnutaan joko Tanskassa tai Edinburghissa. Mitä ilmei-

simmin tulevat kokoukset ovat tämänvuotista suurempia kahdesta syystä. Ensiksikin seuran jäsenmäärä on jatkuvasti kasvussa ja toiseksi tänä vuonna oli ICAA hyvin kiusallisesti järjestänyt instituuttinsa Prahaan samalla viikolla kuin KBS kokoontui Rüşchlikonissa. Ensi vuonna tämänkaltaista päällekkäisyyttä ei tule olemaan, koska ICAA:n instituutti on ajoitettu KBS:n kokousta seuraavalle viikolle Triesteen Italiaan.

ESA ÖSTERBERG

ALKOHOLITUTKIJAIN SEURA: PÄIHDEONGELMIEN HOITO ARVIOINNIN KOhteena

Päihteiden terveyshaittojen määrää ja kustannuksia koskevaa tietoa ei ole riittävästi, todisti projektipäällikkö Päivi Sillanaukee Alkoholitutkijain seuran kevätkokouksessa 19.4.94. Pitäisikö päihdehuollossa lisätä tuoteistamisajattelua, kysyi tutkija Jukka Heinonen. Dosentti Anja Koski-Jänneksen suosituksena oli monitieteisen addiktio tutkimusyksikön perustaminen.

Päivi Sillanaukee tutkimuskohteena on ollut ja on edelleen erikoissairaanhoidon Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueella. Retrospektiivisessä kartoituksessa löytyi päihde-diagnoosi 1,3 prosentilta yliopistosairaalan potilaista. He

käyttivät kuitenkin 2,1 prosenttia hoitopäivistä, eli heidän hoitojaksonsa olivat pitempiä kuin keskivertopotilaalla. Vuosikustannuksiakin heistä kertyi toistakymmentä miljoonaa, joka on enemmän kuin saman paikkakunnan koko A-klinikkatoimen budjetti. Sairauskertomusdiagnosit kertovat kuitenkin vain jäävuoren huipun, koskapa aiemmin tehdyssä suoraan sairaalapotilaisiin kohdistuneessa kartoituksessa löytyi 7,5 kertaa enemmän alkoholin suurkulutuksen kriteerit täyttäviä potilaita. Tutkimus jatkuu edelleen, uusia ”paljastuksia” lie-nee luvassa.

Jukka Heinonen kritisoi

päihdehuollon suoritekäytäntöjä, siis käyntejä ja hoitopäiviä, jotka eivät kerro mitään hoitokokonaisuuksista eivätkä asiakaskohtaisista kustannuksista. On pulmallista, jos päihdehuollon tuloksellisuutta arvioidaan vain rahana tai vain toteutuneina tavoitteina. Yhdistämällä nämä kustannusvaikuttavuusanalyysiksi päästään lähemmäksi monipuolista toiminnan ”hyvyyden” arviointia. Heinonen ihmetteli päihdehuoltokustannusten suuria, jopa monikymmenkertaisia, eroja eri kuntien välillä.

Anja Koski-Jänne hahmot-teli monitieteisen addiktio-tutkimusyksikön työn kohteeksi useanlaisia addiktioita, tupak-